

SLEDI ...

Anka Lisec

glavna in odgovorna urednica Geodetskega vestnika

S svojimi dejanji puščamo sledi. Ene se izbrišejo, druge se ohranijo – lahko namenoma, lahko slučajno. Ene se ohranijo za kratko, spet druge več desetletij, celo stoletij. Poklic zemljemerca, geodeta, zagotovo spada med tiste, ki pušča prepoznavne sledi v družbi v daljšem časovnem obdobju. Sledi našega dela niso pomembne le ob nastanku, ampak imajo pogosto »daljši rok trajanja«, lahko so pomembne celo za več generacij – pa naj bo to osnovni geodetski sistem, topografsko-kartografsko področje ali pa zemljiški kataster oziroma nepremičninske evidence.

Dolgoročni pomen dejavnosti naše stroke je izpostavljen tudi v kodeksu poklicne etike in profesionalnega obnašanja geodeta, ki ga je Mednarodna zveza geodetov FIG objavila leta 1998. V njem je med drugim navedeno, da »ima delo geodetov kumulativen in dolgoročen učinek na prihodnje generacije. Veliko funkcij, ki jih geodeti opravljajo, tudi tiste za zasebne stranke, je takšnih, da dolgoročno vplivajo na družbo.« V ob-razložitvi tega stališča kodeks prinaša utemeljitev, da »se veliko geodetskih podatkov s časom uporablja tudi v druge namene in ne samo za namene, za katere so se podatki prvotno zbrali, uredili in shranili. Podatki prvih geodetov so bili uporabljeni za poznejše širjenje geografskega znanja in upravljanje prostora, v katerem živimo in bodo živele prihodnje generacije ...« Zato je toliko bolj pomembno, da pri svojem delu upoštevamo temeljne »zaveze geodeta«, ki so v navedenem kodeksu opredeljene kot poštenost, neodvisnost, strokovnost in prizadevnost, odgovornost ter varovanje javnega interesa.

O naših sledih, sledih geodetov, sem začela razmišljati, ko so me kolegi iz Avstrije seznanili, da letos mineva 250 let od začetka prve sistemske topografske izmere v takratni habsburški monarhiji. Tako imenovana jožefinska topografska izmera, ki je bila izvedena predvsem za vojaške namene, se je začela na podlagi ukaza cesarice Marije Terezije z dne 3. maja 1764. Do leta 1787, torej v dobrih dvajsetih letih, so na pretežnem območju habsburške monarhije, z izjemo Predarlške in Lombardije, izdelali približno 4000 listov topografskih kart razsežnosti 42 cm x 62 cm; zemljevidi so bili izdelani, razen redkih izjem, v približnem merilu 1 : 28.000. Območje topografske izmere je obsegalo več kot 500.000 km². Kot dopolnilo bogatemu grafičnemu prikazu so bili v posebnih zvezkih dodani opisni podatki, ki jih na zemljevidu ni bilo mogoče upodobiti, na primer lega hribov, stanje prometnih poti, možnosti prenočevanja ipd. Pomemben napredek v primerjavi s starejšimi zemljevidi je uporabljen tlorisni prikaz, ki je zamenjal običajen perspektiven in gričast prikaz pokrajine; za prikaz reliefa so uporabljali tehnike

senčenja in šrafure. Danes so ti zemljevidi pomemben zgodovinski vir, vir podatkov za raziskave stanja prostora v času njihovega nastanka ter jih kot take uvrščamo med pomembno kulturno dediščino. Za območje Slovenije so bili konec devetdesetih let ponatisnjeni s spremnim besedilom v sedmih zvezkih *Slovenija na vojaškem zemljevidu* (Rajšp, 1995–2001). Zanimivo je, da je mogoče na podlagi ohranjenih gradiv oceniti kakovost zasnove projekta ter kakovost same izvedbe del takratnih geodetov. Najverjetneje se strinjamo, da je bil to takrat izjemno velik uspeh geodezije.

Potrudimo se, da bodo tudi naše delo, delo današnje generacije geodetov, naši zanamci spoštovali in cenili.

Sledi v stroki puščamo tudi z objavami v naši strokovni reviji. Pred nami je nova, jesenska številka Geodetskega vestnika, ki prinaša pomembno novost. Deževno poletno vreme smo v uredniškem odboru dobro izkoristili in se odločili za velik korak na področju prepoznavnosti Geodetskega vestnika v domači in mednarodni strokovni javnosti. Ob podpori Zveze geodetov Slovenije in Fakultete za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani smo revijo vključili v mednarodni sistem registracije digitalnih vsebin DOI (angl. *digital object identifier*). DOI je enotni indikator lokacije bibliografske enote v elektronski obliki, s katerim se posameznemu elektronskemu gradivu dodeli enolična in stalna oznaka, prek katere je mogoče dostopati na lokacijo elektronske objave. Za avtorje recenziranih člankov je zagotovo pomembna novica, da bomo v sistem vključili vse recenzirane članke, ki so bili objavljeni v Geodetskem vestniku od leta 2010 naprej (vključno s tem letom), članki letošnjega letnika pa so v sistem že vključeni. Verjamemo, da je to pomembna prelomnica za celotno geodetsko stroko v Sloveniji, saj bomo z »e-sledjo« zagotovo prispevali k odmevnosti našega znanstvenega in strokovnega dela.

Deževno vreme je očitno blagodejno vplivalo tudi na avtorje prispevkov drugih rubrik – od strokovnih razprav do novic iz društev. Zelo me veseli, da v uredništvo dobivamo vse več prispevkov za rubriko *strokovne razprave*. Poleg predstavljenih novih tehnologij smo veseli razmišljanj in predlogov posameznikov iz stroke. Vsem avtorjem iskrena hvala za prispevke, bralcem pa želim prijetno branje!